

[Ministeren for offentlige arbejder.]

Det må således alt i alt betragtes som udelukket, at der kunne være skaffet plads til Nordbanens tog på Kystbanens spor.

Af *Gert Petersen* til udenrigsministeren (24. juni 1968):

„Agter ministeren at fastholde den hidtidige danske politik, således at Danmark selvstændigt afviser at deltage i sådanne forholdsregler over for Den tyske demokratiske Republik, som kan medføre yderligere indskrænkninger i rejsesamkvetmet mellem Danmark og DDR?“

Begrundelse.

Ifølge meddelelser i pressen har USA og andre medlemsstater af NATO til hensigt på det forestående NATO-ministermøde at foreslå de øvrige medlemsstater at tage skridt, der indskrænker rejsesamkvetmet mellem DDR og NATOs medlemsstater.

Enhver kan se, at sådanne forholdsregler ikke kan fremme nogen løsning af de europæiske problemer. Det er da også en almindelig opfattelse i offentligheden, bl. a. på basis af udenrigsministerens udtalelser under folketingets udenrigsdebat i foråret 1968, at regeringen har søgt at få de eksisterende begrænsninger lempet mest muligt.

Spørgsmålet skal tjene til at få belyst, om den danske regering agter at fortsætte denne politik, eller om den — uden på nogen måde at være traktatligt forpligtet dertil — vil opgive den til fordel for en stramning af rejsebestemmelserne, blot fordi visse indflydelsesrige NATO-medlemsstater nærer ønske herom.

Udenrigsminister *Poul Hartlings* svar (29. juni 1968):

Den politiske baggrund for det stillede spørgsmål er følgende: i foråret 1968 udstedte de østtyske myndigheder forbud mod gennemrejse mellem forbundsrepublikken Tyskland og Vestberlin for vesttyske borgere af en bestemt politisk observans eller i bestemte høje stillinger. For nylig fulgte de østtyske myndigheder denne beslutning op ved at indføre pas- og visumtvang for al civil trafik mellem Vesttyskland og Vestberlin. Samtidig blev der pålagt godstrafik-

ken tyngende økonomiske byrder til skade for Vestberlins økonomi. Om disse beslutninger udtalte jeg den 21. ds. følgende:

„Jeg finder disse foranstaltninger yderst beklagelige og udtryk for en indstilling og en tendens, der går helt på tværs af ønskerne om afspænding og forståelse mellem øst og vest i Europa. De indførte trafikrestriktioner kan ikke andet end udbyde modsætningerne og forsinke arbejdet på afspænding, løsning af de store politiske problemer og etablering af en almen europæisk sikkerhedsordning.“

2) Østtyske borgeres rejser til NATO-landene er underkastet en aftale mellem disse lande om, at de kun vil tillade indrejse af personer, som er i besiddelse af et af de allierede myndigheder i Vestberlin udstedt kontrolrådspas, dvs. at de ikke anerkender pas udstedt af de østtyske myndigheder som gyldig rejselegitimation. Denne aftale har en bestemt politisk og juridisk baggrund og falder i tråd med, at NATO-landene ikke anerkender den østtyske statsdannelse og derfor heller ikke dens myndigheder.

Hovedårsagen til, at denne aftale kan virke som en bremse på rejsetrafikken, er ingenlunde at finde i principperne for udstedelse af kontrolrådspas, men derimod hos de østtyske myndigheder selv. Østtyskland er jo ikke et frit samfund, hvis borgere kan rejse ud og ind efter behag. Deres bevægelser er underkastet den strengeste kontrol, og det er åbenbart, at de østtyske myndigheder ikke tillader deres borgere blot at søge om et kontrolrådspas, medmindre der er tale om en rejse, som har et formål, der klart er i den østtyske regerings egen interesse. Under en normal rejsetrafik ville sådanne rejser jo kun være en lille del af det samlede antal.

3) Som modstykke til den forpligtelse, NATO-landene har påtaget sig ved den pågældende aftale, har de inden for NATO kunnet øve en vis indflydelse på udformningen af de af de allierede myndigheder fastlagte regler for udstedelse af kontrolrådspas. Fra dansk side har vi altid lagt vægt på og virket for, at disse regler blev udformet så liberalt som overhovedet muligt.

4) Denne liberale administration opnåedes ved formuleringer i de allieredes regler, som levede en bred margen, hvorhos indrejselandet i konkrete tilfælde gennem en konsultationsproces kunne gøre sin indflydelse